

Afvalmonitor / effectmeting
Gemeente Beemster

2016

Doss. no. 16AA538

Tilburg, 7 februari 2017

Gemeente Beemster
2016

De AfvalSpiegel
Kraaivenstraat 21-15
Postbus 10311
5000 JH Tilburg

Tel: 085-7731995
E-mail: info@deafvalspiegel.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Resultaat afvalinzameling	5
2.1 Ingezamelde hoeveelheid huishoudelijk afval	5
2.2 Gescheiden ingezameld fijn huishoudelijk afval	6
2.3 Gescheiden ingezameld grof huishoudelijk afval	7
3. Samenstelling fijn restafval	8
3.1 Samenstelling in gewichtspercentages	8
3.2 Samenstelling in kilogram per inwoner	9
4. Respons gescheiden ingezameld fijn afval	10
5. Conclusies en advies	11
5.1 Conclusies	11
5.2 Advies	11
Bijlage 1 Werkwijze sorteertanalyses fijn restafval	12
Bijlage 2 Resultaten sorteertanalyses fijn restafval	13
Bijlage 3 Inzamelresultaten gemeente Beemster 2016	15
Bijlage 4 Landelijke beleidskaders en doelstellingen	16

1. Inleiding

Fijn en grof huishoudelijk afval

Binnen het gemeentelijk afvalbeleid wordt onderscheid gemaakt in fijn huishoudelijk afval en grof huishoudelijk afval.

Fijn huishoudelijk afval	Grof huishoudelijk afval
Hieronder verstaan we fijn restafval, gft-afval, papier, glas, textiel, kunststof verpakkingen en klein chemisch afval	<p>Huishoudelijk afval dat te zwaar of te groot is om in een zak of minicontainer te kunnen aanbieden.</p> <p>Grof huishoudelijk afval kunnen inwoners aanbieden op de milieustraat dan wel op afroep aan huis laten inzamelen. Bruikbare huisraad bestemd voor het kringloopbedrijf wordt ook tot het grof huishoudelijk afval gerekend.</p>

Inzamelwijze per afvalstroom

De inzamelwijzen van de verschillende afvalstromen zijn niet voor alle typen gebieden hetzelfde. Zie onderstaande overzicht.

Fijn huishoudelijk afval	Inzamelwijze
Fijn restafval	Minicontainer 1 x 2 weken aan huis
Gft-afval	Minicontainer 1 x 2 weken aan huis
Papier	Inzameling aan huis door verenigingen
Glas	Glasbakken in wijk
Textiel	Plastic zak (inzameling aan huis 5 x jaar) en textielbakken
Pmd-afval	Verzamelcontainers in wijk en milieustraat
Klein chemisch afval	Milieustraat

Grof huishoudelijk afval	Inzamelwijze
Grof restafval	Milieustraat en inzameling op afroep
Grof tuinafval	Milieustraat en inzameling op afroep
Metalen	Milieustraat en inzameling op afroep
Wit- en bruingoed	Milieustraat, kringloopbedrijf en inzameling op afroep
Bruikbare huisraad	Kringloopbedrijf en inzameling op afroep
Overig grof afval	Milieustraat

Afvalmonitor/ effectmeting

Sinds 2002 wordt onderzoek gedaan naar de samenstelling van het fijn restafval in Beemster. Door de resultaten van deze sorteeraanlyse te koppelen aan de inzamelcijfers kunnen uitspraken worden gedaan over de effectiviteit van de gescheiden inzameling in Beemster. De gemeente Beemster wordt hierbij als één steekproefgebied beschouwd.

Gemeentelijk beleid

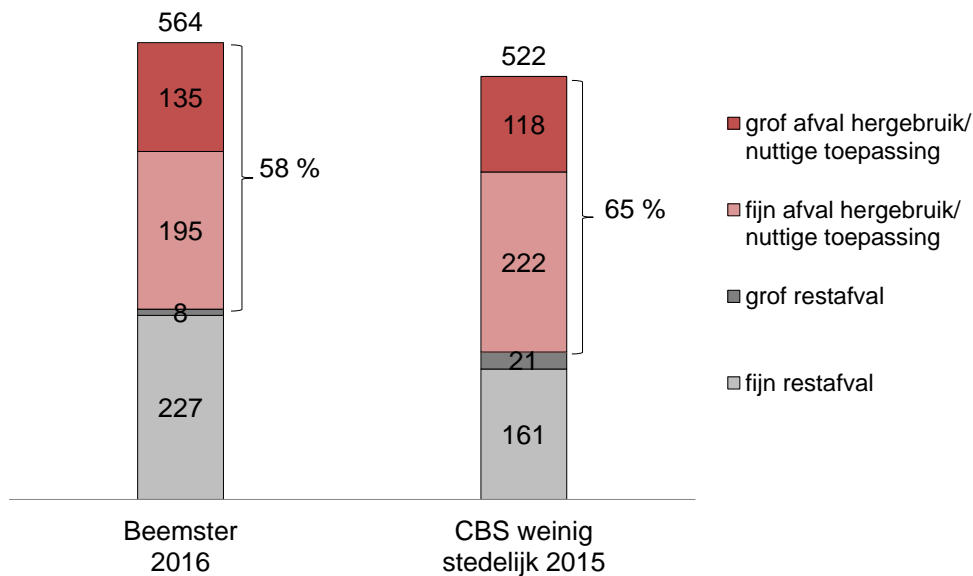
In de programmabegroting 2017 – 2020 is als doelstelling opgenomen dat Beemster in 2020 een afvalscheiding van 75 % wil realiseren en wil komen tot maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar.

2. Resultaat afvalinzameling

- In dit hoofdstuk tonen we het resultaat van de gescheiden afvalinzameling in 2016. Tevens is het resultaat vergeleken met het gemiddelde resultaat van vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten (CBS-cijfers 2015; cijfers 2016 nog niet beschikbaar). Het CBS bepaalt de stedelijkheidsklasse van een gemeente op basis van het aantal adressen per km².
- Het percentage hergebruik/ nuttige toepassing en de hoeveelheid restafval (totaal van fijn en grof restafval) is getoetst aan de gemeentelijke doelstelling voor 2018 en de landelijke doelstellingen voor 2020.

2.1 Ingezamelde hoeveelheid huishoudelijk afval

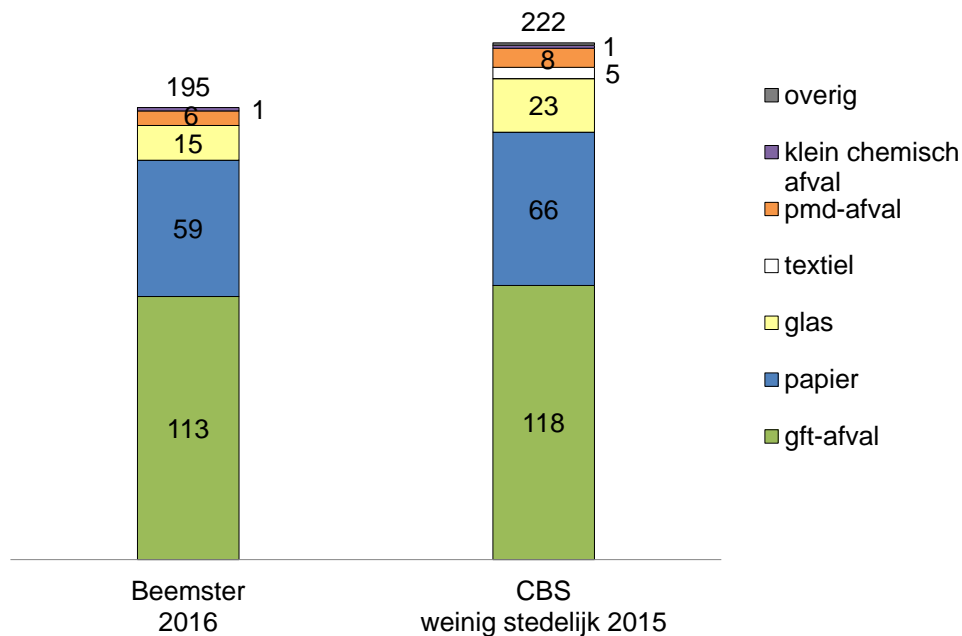
- Zie figuur 2.1. In 2016 is in Beemster gemiddeld per inwoner een hoeveelheid van 564 kilogram huishoudelijk afval ingezameld. Hiervan wordt 58 % gescheiden ingezameld en komt beschikbaar voor hergebruik/ nuttige toepassing. Uitgangspunt is dat alle gescheiden ingezamelde afval voor 100 % beschikbaar komt voor hergebruik/ nuttige toepassing.
- De hoeveelheid grof afval hergebruik/ nuttige toepassing is inclusief de hoeveelheid materiaalstromen die vrijkomen bij de nascheiding van het grof restafval. Dit maakt ruim 2 % uit van het totale hergebruik/ nuttige toepassing.
- In vergelijking tot het CBS gemiddelde voor vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten zamelt Beemster meer huishoudelijk afval in. Dit komt vooral door een grotere hoeveelheid fijn restafval.
- Beemster voldoet nog niet aan de gemeentelijke doelstelling voor 2020, te weten 75 % hergebruik/ nuttige toepassing en maximaal 100 kilogram restafval per inwoner (totaal van fijn en grof restafval). Dit is ook de doelstelling die landelijk is geformuleerd.

Figuur 2.1 Hoeveelheid huishoudelijk afval in kilogram per inwoner

2.2 Gescheiden ingezameld fijn huishoudelijk afval

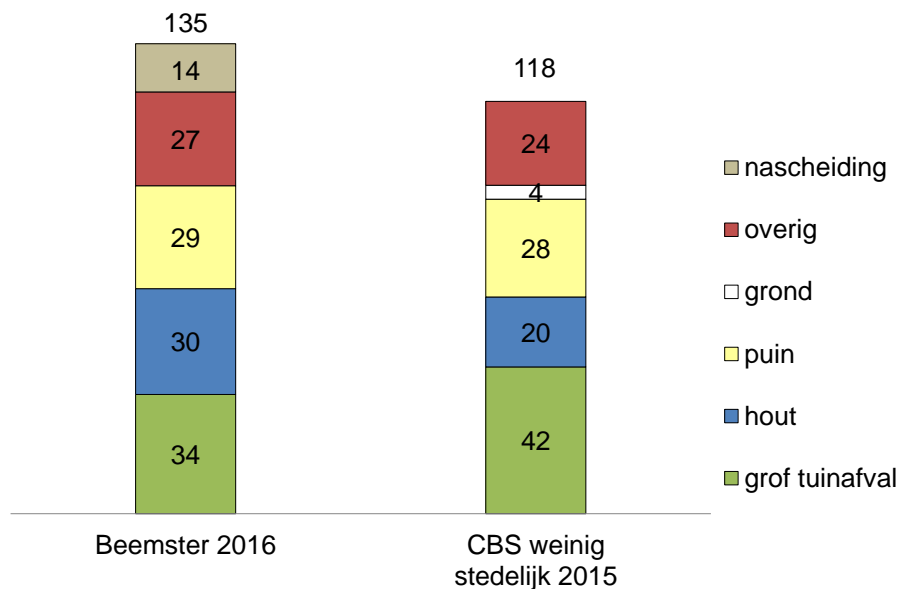
- Zie figuur 2.2. Het gescheiden ingezamelde fijn huishoudelijk afval betreft gft-afval, papier, glas, textiel, pmd-afval en klein chemisch afval. In vergelijking tot het CBS gemiddelde voor vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten zamelt Beemster met name minder glas apart in. De inzamelcijfers van textiel in 2016 zijn niet bekend.

Figuur 2.2 Hoeveelheid gescheiden ingezameld fijn huishoudelijk afval in kilogram per inwoner

2.3 Gescheiden ingezameld grof huishoudelijk afval

- Zie figuur 2.3. Het gescheiden ingezamelde grof huishoudelijk afval in Beemster bestaat voor 70 % uit grof tuinafval, hout en puin dat inwoners aanbieden.
- In vergelijking tot het CBS gemiddelde voor vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten ligt de hoeveelheid van de qua omvang belangrijkste afvalstromen in alle gevallen iets hoger.

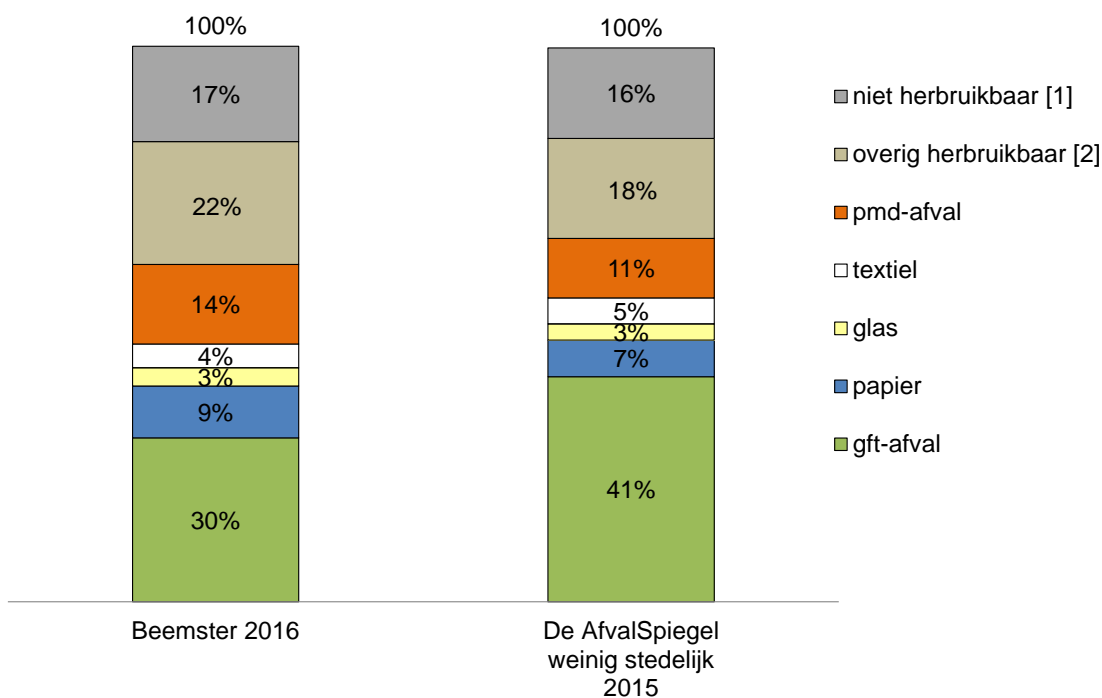
Figuur 2.3 Hoeveelheid gescheiden ingezameld grof huishoudelijk afval in kilogram per inwoner

3. Samenstelling fijn restafval

- In dit hoofdstuk tonen we het resultaat van de sorteeranyses die in 2016 zijn uitgevoerd van het fijn restafval uit de bebouwde kom van Beemster. In bijlage 1 zijn de gedetailleerde resultaten opgenomen.
- Verspreid over het jaar zijn twee metingen uitgevoerd. Per meting is één steekproefmonster van 750 kilogram ingezameld (afval van circa 50 huishoudens). Hieruit is bij elke meting 375 kilogram gesorteerd. In 2016 hebben we derhalve 750 kilogram gesorteerd.
- Het resultaat is vergeleken met het gemiddelde resultaat van vergelijkbare zogenaamde weinig stedelijke gemeenten. Het CBS heeft deze gegevens niet. Gebruik is gemaakt van de database van De AfvalSpiegel.

3.1 Samenstelling in gewichtspercentages

- In vergelijking tot het gemiddelde van vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten (bron: database De AfvalSpiegel) komt in het fijn restafval van de gemeente Beemster naar verhouding iets meer pmd-afval en overig herbruikbaar afval voor en veel minder gft-afval.

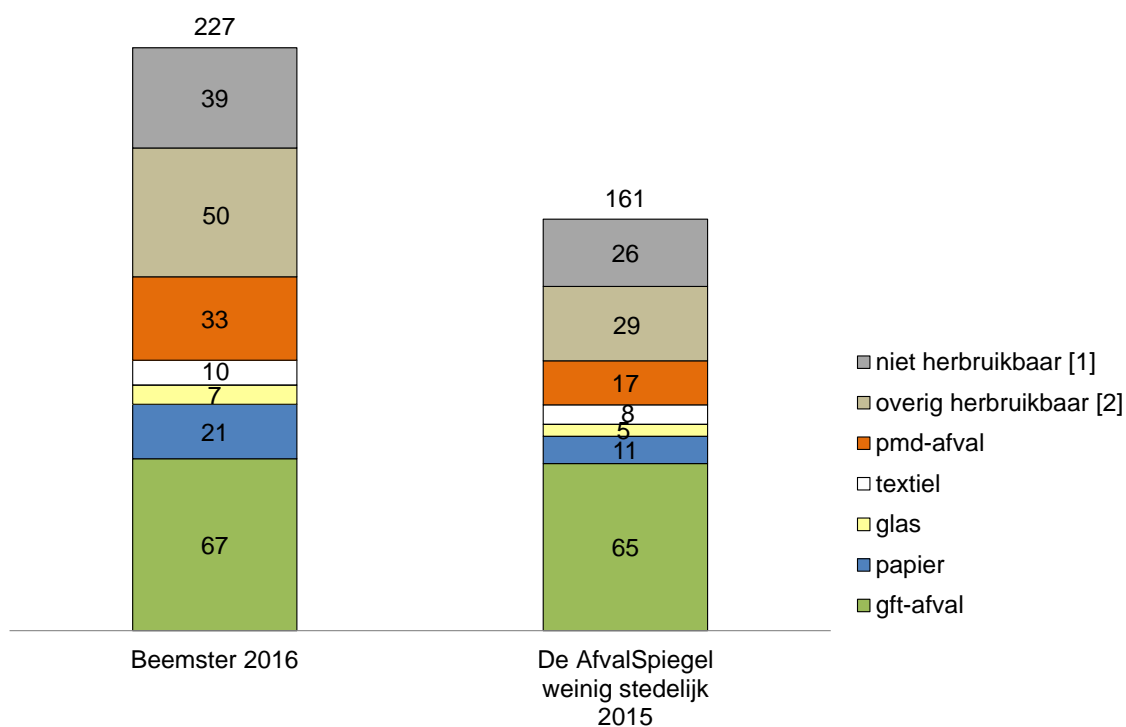
[1] niet herbruikbaar = hygiënisch papier niet zijnde luiers, tapijten, matten, leer, rubber en ondefinieerbaar afval

[2] overig herbruikbaar = metalen, hout, puin, kca, luiers, kunststof niet-verpakkingen en wit- en bruingoed

Figuur 3.1 Samenstelling fijn restafval in gewichtspercentages.

3.2 Samenstelling in kilogram per inwoner

- Zie figuur 3.2. Het resultaat van de sorteersanalyses is gerelateerd aan de hoeveelheid fijn restafval die is ingezameld en vertaald naar een hoeveelheid per inwoner.
- De hoeveelheid fijn restafval in Beemster ligt hoger dan het landelijk gemiddelde (227 versus 160 kilogram). In het fijn restafval is met name meer pmd-afval, papier, overig herbruikbaar en niet herbruikbaar afval aangetroffen dan in vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten.

[1] niet herbruikbaar = hygiënisch papier niet zijnde luiers, tapijten, matten, leer, rubber en ondefinieerbaar afval
 [2] overig herbruikbaar = metalen, hout, puin, kca, luiers, kunststof niet-verpakkingen en wit- en bruingoed

Figuur 3.2 Samenstelling fijn restafval in kilogram per inwoner.

4. Respons gescheiden ingezameld fijn afval

- Voor gft-afval, papier, glas, textiel, pmd-afval en kca (samen het ingezamelde fijn afval) is de respons op de gescheiden inzameling berekend. De respons is hoeveel van elke afvalstroom apart wordt ingezameld (inzamelcijfers 2016) ten opzichte van de totaal vrijkomende hoeveelheid van die afvalstroom (ingezamelde hoeveelheid 2016 en aanwezig in het fijn restafval op basis van sorteeranalyses 2016).
- Tevens is een waardering gegeven van de inzamelrespons op basis van een vergelijking met resultaten in vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten. Als referentie is gebruik gemaakt van de database van De AfvalSpiegel. Een waardering met 'normaal' betekent dat de meeste vergelijkbare gemeenten deze responscore realiseren. Een waardering met 'laag' betekent dat de meeste vergelijkbare gemeenten een hogere responscore realiseren. Een waardering met 'hoog' betekent dat de meeste vergelijkbare gemeenten een lagere responscore realiseren.
- Beemster scoort laag voor glas en pmd-afval en hoog voor kca. De inzamelcijfers van textiel zijn niet beschikbaar. De respons voor gft-afval en papier is vergelijkbaar met die van andere weinig stedelijke gemeenten.

	A. Gescheiden ingezameld	B. Aanwezig in fijn restafval	C. Totaal vrijkomend	D. Inzamel- respons (A/C)	Waardering inzamel- respons
<i>Hoeveelheden in kg/ inwoner</i>					
gft-afval	113	67	180	63%	normaal
papier	59	21	80	73%	normaal
glas	15	7	22	67%	laag
textiel*	0	10	10	0%	-
pmd-afval	6	33	39	16%	laag
klein chemisch afval	1,5	0,1	1,6	94%	hoog

* ingezamelde hoeveelheden niet bekend

Tabel 4.1 Respons gescheiden ingezameld fijn afval

5. Conclusies en advies

5.1 Conclusies

1. Beemster realiseert in 2016 58 % hergebruik en een hoeveelheid restafval van 235 kilogram per inwoner (totaal van fijn en grof restafval). De gemeentelijke (en ook landelijke) doelstelling van 75 % afvalscheiding en maximaal 100 kilogram restafval per inwoner in 2020 is nog niet binnen handbereik.
2. Beemster produceert meer afval dan gemiddeld in vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten. 564 versus 522 kg/inw. In Beemster komt met name meer fijn restafval vrij.

5.2 Advies

1. Op korte termijn is verder optimaliseren van de afvalinzameling naar verwachting onvoldoende om de gemeentelijke doelstelling van 75 % afvalscheiding en maximaal 100 kilogram restafval per inwoner in 2020 al eerder te realiseren.
2. Overweeg de afvalinzameling in Beemster te herzien. Om de doelstelling van 2020 te realiseren zijn verdergaande maatregelen noodzakelijk.

Bijlage 1 Werkwijze sorteeranalyses fijn restafval

De bebouwde kom van de gemeente Beemster is als één onderzoeksgebied beschouwd. Omdat het fysiek onmogelijk is om het fijn restafval van alle huishoudens uit het onderzoeksgebied te sorteren is telkens een steekproefmonster genomen. Dit steekproefmonster dient voldoende representatief te zijn voor het betreffende onderzoeksgebied. Dat wil zeggen dat het afval dat wordt ingezameld ten behoeve van de sortering een afspiegeling is van het fijn restafval dat in dit gebied wordt aangeboden.

Een dergelijke representatieve hoeveelheid fijn restafval wordt verkregen door steekproefsgewijs inzamelmiddelen met fijn restafval in te zamelen. De grootte van de steekproef dient zodanig te zijn dat toevalligheden een geringe invloed op het totale resultaat hebben.

De grootte van het steekproefmonster is afhankelijk van het inzamelmiddel. De steekproef is representatief wanneer ca. 750 kg in het proefgebied op basis van systematische steekproeftrekking afval wordt ingezameld. Op deze wijze worden verschillen tussen straten, in woonsituatie en voorkeuren uitgeschakeld en een representatief beeld verkregen van het geselecteerde gebied.

De metingen zijn gedurende een periode van een jaar twee keer uitgevoerd. Dit is om seizoensinvloeden en toevalligheden zoveel mogelijk te neutraliseren. Uit het ingezamelde steekproefmonster fijn restafval is per jaar twee keer een sorteermonster getrokken van circa 375 kilogram.

Bijlage 2 Resultaten sorteeranalyses fijn restafval¹

In tabel 1 op de volgende pagina staat de samenstelling (%) van het fijn restafval in de gemeente Beemster weergegeven. Het betreft een gemiddelde waarde van de twee metingen in 2016.

Naast deze gegevens wordt voor het resultaat in 2016 een indicatieve waardering gegeven van het aandeel van de verschillende componenten op basis van een vergelijking met resultaten uit de database van De AfvalSpiegel. In de database worden de resultaten gecategoriseerd naar typen wijken / bebouwingstypen.

De resultaten van de bebouwde kom uit Beemster zijn vergeleken met de gemiddelde score van de bebouwde kom uit de database van De AfvalSpiegel. Op basis van de vergelijking wordt het resultaat per component gewaardeerd.

waardering	sorteerresultaat ten opzichte van gemiddelde database Bureau Milieu & Werk BV
weinig	meer dan 25 % afwijking naar beneden
weinig tot normaal	tussen de 12,5 % en 25 % afwijking naar beneden
normaal	max. 12,5 % afwijking naar beneden en max. 12,5 % afwijking naar boven
normaal tot veel	tussen de 12,5 % en 25 % afwijking naar boven
veel	meer dan 25 % afwijking naar boven

“weinig” is een positieve waardering (aangeduid met een groene kleur), “veel” een negatieve waardering (rode kleur). Is de waardering weinig tot normaal, normaal of normaal tot veel, dan is geen kleurstelling gebruikt.

Met betrekking tot kca moet worden aangetekend dat er grote schommelingen in het aandeel kca kunnen optreden als gevolg van de kleine absolute hoeveelheid kca die aanwezig is in het fijn restafval.

¹ Alle tabellen zijn afkomstig uit een database. De cijfers zijn weergegeven als afgeronde getallen met 1 cijfer achter de komma. Alhoewel de volgende cijfers achter de komma in het rapport niet zichtbaar zijn, wordt hier wel mee gerekend. Dit betekent dat bij een handmatige optelling van cijfers uit het rapport het totaal + of – 0,2 kan afwijken van het gepresenteerde getal.

Aandeel in fijn restafval	Beemster	
Component	%	waardering
gft-afval	29,5	weinig
papier en karton	9,3	veel
hygiënisch papier	13,4	veel
drankkartons	2,5	normaal tot veel
kunststoffen	16,0	normaal tot veel
glas	3,3	normaal
metalen	3,0	weinig tot normaal
textiel	4,3	weinig tot normaal
puin en keramiek	3,6	normaal
hout	1,9	weinig
klein chemisch afval	<0,1	weinig
wit- en bruingoed	0,1	weinig
<u>overig afval</u>	<u>13,2</u>	veel
totaal	100,0	
<i>Subanalyse gft-afval</i>		
- tuinafval	5,2	
- etensresten	24,4	
<i>Subanalyse bruikbaar papier</i>		
- karton en papieren verpakkingen	5,9	
- drukwerk, kranten en tijdschriften	3,5	
<i>Subanalyse hygiënisch papier</i>		
- luiers	9,4	
- overig hygiënisch papier	4,0	
<i>Subanalyse kunststoffen</i>		
- kunststof verpakkingen	10,0	
- overig kunststof	6,0	
<i>Subanalyse metalen</i>		
- blik	1,8	
- overige metalen	1,2	

Tabel 1 Samenstelling fijn restafval per inzamelsysteem

Bijlage 3 Inzamelresultaten gemeente Beemster 2016

Huishoudelijk afval (hha)	2016		
	(ton)	(kg aans)	(kg inw)
restafval	2.067	549,4	227,3
gft-afval	1.030	273,8	113,3
droge componenten			
papier	533	141,7	58,6
glas	136	36,2	15,0
textiel*	0	0,0	0,0
pmd-afval	57	15,2	6,3
totaal droge componenten	726	193,0	79,8
kca	14	3,6	1,5
totaal fijn huishoudelijk afval	3.837	1019,8	421,9
<i>apart ingezameld (%)</i>	46,1%		
Grof huishoudelijk afval (gha)			
inzameling aan huis			
restafval	49	13,0	5,4
metalen	8	2,1	0,9
koel- en vrieskasten	0	0,0	0,0
web en ict goederen	5	1,3	0,5
bewerkt hout	19	5,1	2,1
grof tuinafval	158	42,0	17,4
totaal aan huis	239	63,5	26,3
milieustraat			
restafval	147	39,1	16,2
ijzer	39	10,3	4,3
puin	268	71,1	29,4
grof tuinafval	152	40,5	16,8
bouw- en sloopafval	41	10,8	4,5
web en ict goederen totaal	45	11,9	4,9
asbest	3	0,7	0,3
(bewerkt) hout	252	66,9	27,7
(onbewerkt) hout	5	1,3	0,5
vensterglas	9	2,4	1,0
autobanden	2	0,4	0,2
dakleer	9	2,3	0,9
accu's	2	0,4	0,2
afgewerkte olie	1	0,2	0,1
harde kunststoffen	17	4,4	1,8
meubels/ matrassen	32	8,5	3,5
kadavers	1	0,2	0,1
plantaardige olie	1	0,2	0,1
vloerbedekking	13	3,4	1,4
gips	20	5,3	2,2
totaal milieustraat	1.055	280,4	116,0
totaal grof huishoudelijk afval	1.294	343,9	142,3
<i>apart ingezameld (%)</i>	84,8%		
totaal hha + gha	5.130	1.364	564,2
<i>apart ingezameld (%)</i>	55,9%		
<i>apart ingezameld inclusief nascheiding grof restafval</i>	58,3%		

Bijlage 4 Landelijke beleidskaders en doelstellingen

Landelijk Afvalbeheerplan 2009 - 2021

Het Landelijk Afvalbeheerplan 2009 – 2021 (LAP2) vormt het kader voor het gemeentelijk afvalbeleid. Het plan geeft aan dat een vermindering van de milieudruk noodzakelijk is. Het afvalstoffenbeleid moet een bijdrage leveren aan de ambities op het gebied van duurzaamheid. In LAP2 is daarom ingezet op grondstoffenbeleid. Het beleid dient zich niet alleen meer te richten op de eindfase van materiaalketens, het afvalstadium, maar op de gehele materiaalketen. Conform de prioriteitsvolgorde of 'ladder van Lansink' ligt het accent op het voorkomen van afval en de wel ontstane afvalstromen als grondstof te hergebruiken.

In LAP2 zijn zeven afvalstromen waarvan de milieudruk hoog is geselecteerd als prioritair voor de ketenaanpak in het afvalbeleid, te weten papier en karton, textiel, bouw- en sloopafval, organisch afval/ voedselresten, aluminium, PVC en grof huishoudelijk afval. In het LAP2 is voor 2015 een doelstelling geformuleerd van 60 % nuttige toepassing/ hergebruik (totaal bron- en nascheiding) van alle (grof) huishoudelijk afval. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft in augustus 2011 in zijn Afvalbrief de ambitie neergelegd om in 2015 van de totale hoeveelheid afval die vrijkomt uit huishoudens 65 % te recyclen. Dit is dus een feitelijke bijstelling van de doelstelling uit LAP2.

Publiek Kader en Uitvoeringsprogramma VANG Huishoudelijk Afval t/m 2025

In januari 2014 heeft de staatssecretaris de ambitie die is opgenomen in LAP2 nog verder aangescherpt in het programma 'Van Afval Naar Grondstof'. In 'Van Afval Naar Grondstof' staat dat 75 % van het huishoudelijk afval in 2020 geschikt moet zijn voor hergebruik. In de verdere toekomst moet 100 % van het huishoudelijk afval hergebruikt worden. 1 december 2014 heeft de staatssecretaris het 'Publiek Kader Huishoudelijk Afval' en het 'Uitvoeringsprogramma Huishoudelijk Afval' naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin is naast een hergebruiksdoelstelling ook een doelstelling voor de maximale hoeveelheid restafval (totaal van fijn en grof restafval) gedefinieerd, te weten 100 kilogram per inwoner in 2020 en 30 kilogram in 2025. Deze ambitie vormt voor de gemeente geen dwingend kader, maar is politiek hoogst actueel en wordt volop opgepakt door de markt.

Kern van het Publiek Kader is dat huishoudelijke product- en materiaalketens worden gesloten en dat dit gebeurt aan de hand van drie uitgangspunten:

- de vervuiler betaalt;
- de dynamiek van burgers en bedrijven krijgt de ruimte;
- marktfalen wordt tegengegaan.

Om deze visie uit te voeren is het Uitvoeringsprogramma VANG Huishoudelijk Afval ontwikkeld om structureel aan de slag te gaan met het motiveren, faciliteren en betrekken van de gemeenten, de burger en andere ketenpartijen aan de hand van verschillende activiteiten. Het merendeel van de activiteiten richt zich vooral op de periode tot en met 2017, maar het uitvoeringsprogramma heeft een looptijd tot 2025.

Samenvatting landelijke doelstellingen

	Percentage hergebruik	Hoeveelheid restafval per inwoner
Landelijke doelstelling 2015	65 %	Geen doelstelling
Landelijke doelstelling 2020	75 %	100 kg
Landelijke doelstelling 2025	Geen doelstelling	30 kg